

Boo Miljö- och Naturvänner

www.boonatur.se

2023-05-15.

Nacka kommun
Planenheten MSN 2022-00071
131 81 Nacka
registrator.plan@nacka.se

Yttrande över Samråd för Detaljplan för Hjortängen, fastigheten Tollare 6:1 m.fl., i Boo, Nacka kommun.

Boo Miljö- och Naturvänner har tagit del av handlingarna för Samråd för Detaljplan för Hjortängen, fastigheten Tollare 6:1 m.fl., i Boo, Nacka kommun, och vill lämna följande synpunkter.

Bra att skydda planområdets kulturmiljövärden

I planbeskrivningen sammanfattas målsättningen med detaljplaneförslaget. *”Syftet med detaljplanen är att ge möjlighet till utbyggnad av takkupa på samtliga befintliga villor i det enhetligt byggda området Hjortängen i Boo. Planen syftar även till att rätta till planstridigheter genom att bekräfta befintlig bebyggelse, att skydda kulturmiljövärden och att minska risk för skador från översvämning vid skyfall.*

Hjortängen är ett småhusområde med sammanlagt 135 radhus och villor (så kallade grändhus) som byggdes ut i slutet av 1960-talet. Området är kulturhistoriskt intressant genom det högt mekaniserade elementbygandet som uttrycks både genom bebyggelsens enhetliga karaktär och den mycket tidstypiska planstrukturen.”

Den övergripande ambitionen att skydda det tidstypiska villa- och radhusområdet Hjortängen från ytterligare förändringar genom planstridiga utbyggnader ser vi självklart som önskvärd. Men vi har synpunkter framförallt på olösta frågor kring dagvatten, dagens klimatförändringar med ökad risk för skyfall och översvämningar samt på lösningar för bullerstörningar, vi återkommer till det nedan.

Att regleringar vad gäller byggrätter, tomtindelning etc. från gällande stadsplan S 81 och S 267 ligger kvar och bekräftas är bra. Likaså är det bra att regleringarna bekräftas att högst en lägenhet, en komplementsbyggnad och en huvudbyggnad per fastighet får finnas i syfte att bevara områdets

karaktär och inte ge möjlighet till förtätning med fler bostäder eller fler byggnader. Utformningsbestämmelser och varsamhetsbestämmelser bekräftas. Dock saknar vi ett skydd för att det gröna gaturummet kan behållas. Fastigheterna avgränsas idag med friväxande eller klippta häckar emot gatan, vilket ger den karaktäristiska, lummigt gröna och öppna gatumiljön. Plank och höga staket bör inte tillåtas, se nedan under bullerstörningar.

Miljöredovisning saknas

En detaljplan ska alltid innehålla en konsekvensbeskrivning som inkluderar någon slags miljöredovisning. Samrådsunderlaget saknar en separat miljöredovisning. Miljökonsekvenser som översvämningsrisker vid skyfall är inte tillfredsställande beskrivna i planbeskrivningen för detaljplanen. Under rubriken Miljökonsekvenser sägs: *”Planens genomförande bedöms inte innebära några stora konsekvenser för miljön då den medför mycket liten förändring jämfört med befintlig markanvändning och situation. Planbestämmelser införs för att begränsa andel hårdgjord yta på enskilda fastigheter samt källarförbud, vilket bidrar till att inte försämra förutsättningarna vid skyfall. Riskerna kopplat till skyfall ska undersökas vidare under detaljplaneprocessen.”*

Dagvattenutredning med skyfallsanalys saknas

Dagvatten och risk för översvämning vid skyfall – Av planbeskrivningen framgår tydligt att risker finns. I planbeskrivningen sägs *”Enligt kommunens översiktliga skyfallskartering (2015) finns fastigheter med översvämningsrisk där byggnader kan ta skada vid stora regn längs Kantarellvägen (uppåt 1,5 meters vattendjup). Där regleras möjligheten att bygga källare bort.”*

”För att få en uppfattning om olägenheten/skadorna som regnet kan orsaka kan följande djupintervall användas som riktvärden då översvämningskartorna studeras:

- *0,1-0,3 meter, besvärande framkomlighet.*
- *0,3-0,5 meter, ej möjligt att ta sig fram med motorfordon, risk för stor skada.*
- *>0,5 meter, stora materiella skador, risk för hälsa och liv.*

”För att räddningstjänstens fordon ska kunna passera säkert på en gata bör dess vattendjup inte överstiga 0,3 meter. Skyfallskarteringen visar att ett avsnitt av området infartsväg Svampvägen kan drabbas av ett vattendjup på uppskattningsvis 0,5-1 meter. På en del av Murkelvägen visar karteringen att vattendjupet kan bli omkring 0,5 meter. Det går inte att åka någon annan väg för att nå ett uttryckningsmål inom planområdet, och Hjortängsvägen, som leder till området, har också bedömts kunna få problem med skyfallsöversvämningar.

Detta är en risk som kommunen jobbar med på översiktsplanenivå där avsikten är att studera detta och andra områden med liknande problem i befintliga miljöer, både för att få fördjupad kunskap om omfattningen av problemen samt vilka åtgärder som kommunen behöver göra. Planhandlingarna avses kompletteras avseende detta efter samråd.”

Det är bra att vid nybyggnation och tillbyggnad införa en planbestämmelse gällande hårdgöring, maximalt 60 % av fastighetens areal får hårdgöras, liksom att inte källare får byggas inom vissa

delar samt att vid nybyggnation ska dagvattenåtgärder inom kvartersmark utformas så att regn med minst 10 millimeter regndjup kan fördröjas. Nacka kommuns *Anvisningar och principlösningar för dagvattenhantering på kvartersmark och allmän plats (2022)* ska följas vid dagvattenhantering på kvartersmark.

Att krav endast kan ställas vid nybyggnation ger en försumbar effekt, då nybyggnad endast är aktuell efter brand eller dylikt. Det är på gatemark och parkmark, som Nacka kommun måste redovisa förebyggande åtgärder för att hindra översvämningar i gångtunneln och på tillfartsvägarna med fördröjningsmagasin och andra anläggningar i VA-nätet. På grund av klimatförändringarna måste kommunen göra en dagvattenutredning med skyfallsanalys för detaljplaneområdet och dess omgivning.

Hur nå bättre status för Skurusundet? – Dagvattnet från planområdet avleds till vattenförekosten Skurusundet, som har *måttlig ekologisk status* och uppnår *ej god kemisk status*. Målet är att till 2039 uppnå *god ekologisk status* och *god kemisk ytvattenstatus*.

Genom att förtätning inom planområdet inte tillåts, så beräknas inte belastningen öka på berörda vattenområden. Miljökvalitetsnormerna för recipienten Skurusundet bedöms kunna följas med de åtgärder planbestämmelserna reglerar, men inga förbättringar kan förväntas genom detaljplaneförslaget. I planbeskrivningen konstateras att *”Nacka får en stor del av sin närings- och föroreningsbelastning från dagvatten”*. Borde då inte alla nya detaljplaner i områden som avvattas till Skurusundet innehålla åtgärder som ger en förbättring? Hur ska annars målen kunna nås? Det vore önskvärt att planbeskrivningen innehåller en diskussion om detta.

Bullerutredning saknas

Den norra delen av planområdet är påverkat av trafikbuller från Värmdöleden. Leden byggdes på 1970-talet efter att villaområdet Hjortängen byggts, men saknar ännu idag bullerplank som skyddar planområdet mot störningar trots ökande trafikmängder. Vid husfasaderna på fastigheter belägna på Skivlingsvägen uppmäts cirka 60 dBA ekvivalent nivå, det vill säga nivåer nära tillåtet gränsvärde.

Buller dämpas bäst vid källan innan ljudet spridits vidare och reflekterats. Att som i planförslaget föreslå en ny formulering för bestämmelsen om prickmark, som skulle göra det möjligt för bullerstörda fastigheter att bygga bullerplank, anser vi är fel. Det är ytterst tveksamt vad effekten skulle bli av plank vid Skivlingsvägens fastigheter och planbestämmelsen skulle dessutom få andra oönskade konsekvenser. Även planförfattarna är tveksamma och säger i planbeskrivningen att det är oklart vilken bullerminskande effekt som skulle uppnås med plank.

I planbeskrivningen sägs *”För uppförande av bullerplank krävs bygglov och det kan eventuellt krävas en bullerutredning som visar att planket förbättrar bullersituationen. Planket behöver i så fall vara anpassat till stads- och landskapsbilden då en del av kulturmiljövärdena är den enhetliga placeringen av bebyggelsen med grönska mot gatan och övriga fastighetsgränser.”*

Tomterna är smala och husen ligger nära gatan med huvudentré, bilin- och utfart, garage/carport och biluppställning ut emot gatan. Ur trafiksäkerhetssynpunkt är det klart olämpligt med plank emot gatan. Dessutom skulle plank kraftigt förändra den karaktäristiska, lummigt gröna och öppna

gatumiljön. Idag avgränsas fastigheterna med friväxande eller klippta häckar emot gatan, en kvalitet som snarare skulle skyddas i planbestämmelserna än byggas bort, se ovan.

Frågan om trafikbuller från Värmdöleden är gammal, ansvaret ligger på Trafikverket, men om de inte löser störningarna, så måste Nacka kommun lösa och bekosta bullerdämpningen.

Buller brukar behandlas i översiktsplanen i delen *Miljö- och hälsokonsekvensbeskrivning* och det är där frågan hör hemma, när bullerdämpning inte kan lösas inom detaljplanerna som i den nu aktuella detaljplanen för Hjortängen. Eftersom arbetet med en ny översiktsplan för Nacka just påbörjats, så förväntas en bullerutredning inom det arbetet utreda frågan om bullerstörningar från Värmdöleden på de sträckor där bullerplank saknas och med förslag på åtgärder. Att lösa bullerstörningar i Hjortängen genom ändringar i planbestämmelserna i den nya detaljplanen anser vi inte är meningsfullt. Det löser inte problemet med bullerstörningen utan skapar bara andra problem. Låt därför ordalydelsen i nu gällande plan ligga kvar och lös bullerproblemet vid källan.

Inventeringar av naturmark saknas i underlaget

Hänvisningar till utförda inventeringar görs i planbeskrivningen, men vi saknar att de inte är bifogade i samrådet. På sid 4 *"Planen baseras även på en översiktlig naturvärdesinventering av Björknäsområdet gjord av Väg & Miljö AB (2022)."* På sid 20 *"Väster om Svampvägen på mark betecknad Park, allmän plats inom S 81 inträder strandskydd på ett parti skogsmark som i en tidigare inventering genomförd av Skogsstyrelsen beskrivs som blandskog dominerad av gammal tall, men med inslag av gran och olika arter av lövträd. Skogen har medelhögt naturvärde och högt besöksstryck."* Alla inventeringar ska vara läsbara och ingå i detaljplaneunderlaget.

Beteckningen NATUR införs istället för PARK på flera grönytor, vilket är bra.

I planbeskrivningen nämns att en mindre justering av naturreservatsgränsen för Tollare naturreservat ska göras, men inte var. Planbeskrivningen bör kompletteras med uppgift om det.

Strandskyddet

Planområdet omfattas idag inte av strandskydd, men när en ny detaljplan antas kommer strandskydd om 100 meter från Kocktorpssjöns strandlinje i planområdets nordöstra del automatiskt att inträda, vilket är bra. Strandskyddet föreslås upphävas inom kvartersmark och annan mark som redan är ianspråktagen.

Formalia

Vi saknar en karta där gränsdragning för föreslagen detaljplan kan läsas i förhållande till gränser för gällande stadsplaner S 81 respektive S 267 och gräns för Tollare naturreservat. Det skulle vara tydliggörande och underlätta läsandet.

Sammanfattning

Ambitionen att skydda planområdets kulturhistoriska värden är bra, men i detaljplanen måste lösas framför allt frågor kring dagvattenhantering, översvämningsrisker vid skyfall och bullerdämpande åtgärder för att detaljplanen ska kunna antagas. I samrådsversionen saknas följande underlag:

- miljöredovisning
- dagvattenutredning med skyfallsanalys
- bullerutredning
- naturinventeringar

För Boo Miljö- och Naturvänner

Kerstin Lundén, ordförande

Kopia sänd till

Kommunekolog Anna Herrström
anna.herrstrom@nacka.se